پیش‌بینی ابراز خشم براساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی در دانشجویان

فهیمه پورمناف ششکلانی[۱] و زهرا عباس‌پور آذر[۲]*

چکیده

مقدمه: چنین به نظر می‌رسد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سازوکارهای دفاعی رشد نایافته از جمله فرایندهای روان‌شناختی زیربنایی در بروز خشم هستند. از هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی ابراز خشم براساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم-های دفاعی در دانش‌جویان بود.

روش پژوهش: روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری پژوهش شامل تمام دانش‌جویان دانشگاه آزاد واحد شهرقدس به‌تعداد ۳۳۰ هزار نفر بود که از میان آن‌ها به روش نمونه‌برداری در دسترس ۳۰۰ نفر انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه سازوکارهای دفاعی-۴۰ آندروز، سینگ و بوند ۱۹۹۳، سیاهه ابراز خشم صفت- حالت-۲ اِسپیلبرگر (۱۹۹۹) و نسخه کوتاه پرسش‌نامه طرحواره یانگ ۱۹۹۸ بود.

یافته‌ها: بررسی ضرایب رگرسیون نشان داد که مؤلفه‌های بریدگی/ طرد (P=β، ۰۰۱/۰=۰/۲۲۷) و محدودیت‌های مختل (P=β، ۰۰۱/۰=۰/۲۱۱) ابراز خشم را پیش‌بینی می‌کند. مکانیسم‌های دفاعی رشدنایافته (P=β، ۰۰۱/۰=۰/۲۱۳) ابراز خشم را پیش‌بینی می‌کند.

نتیجه‌گیری: براساس نتایج حاصل از پژوهش حاضر پیشنهاد می‌شود به والدین شیوه‌های والدگری مثبت به ویژه در سنین کودکی فرزندان‌شان برای جلوگیری از پرورش طرح‌واره‌های ناسازگار و دفاع‌های رشدنایافته آموزش داده شود.

کلیدواژه: ابراز خشم" طرح‌واره‌ها" مکانیسم‌های دفاعی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۲/۱۵ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۷/۱۱/۲۴

استناد: پورمناف ششکلانی ف، عباس‌پور آذر ز. پیش‌بینی ابراز خشم براساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و مکانیسم‌های دفاعی در دانشجویان. فصلنامه خانواده و بهداشت،۱۳۹۸؛ ۸(۳): ۹۱-۸۲

[۱]. روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس، شهر قدس، ایران.

[۲]. نویسنده مسئول، استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران.Abaspoorazar@yahoo.com

مقدمه:

با وجود کاهش نرخ خشونت در دو دهه گذشته در میان جوانان، این مسئله همچنان به عنوان یک مسئله قابل توجه سلامت عمومی باقی مانده است. درگیری در خشونت یکی از عوامل اصلی از دست دادن زندگی و پتانسیل های جوانانی در جوانان ۱۰ تا ۲۴ ساله است. این مسئله به دلیل اینکه کاملاً قابل پیشگیری است بسیار آزاردهنده است. خشونت بین فردی نیز اکنون یکی از دلایل مرگ افراد ۱۵ تا ۴۴ سال با میانگین سنی ۱۳ سال و پریشانی جسمانی و هیجانی برای عموم مردم است (۱). خشونت شکل افراطی پرخاشگری است. خشونت اقدام عمدی به منظور تجاوز یا ایجاد آسیب و صدمه جسمانی، روان‌شناختی و جنسی شدید در دیگران تعریف شده است. خشونت در نوجوانان و بزرگسالان جوان طیف وسیعی از رفتارها از قلدری و کتک کاری، تجاوز جنسی و جسمانی شدید تا قتل را در بر می‌گیرد. به طور کلی، انواع مختلفی از خشونت در نوجوانان و بزرگسالان جوان نه تنها منجر به تحمیل مرگ زودرس، آسیب و ناتوانی در سراسر جهان خواهد شد، بلکه تأثیری جدی و مداوم بر کارکرد روان‌شناختی و اجتماعی فرد خواهد داشت (۲).

نظریه پردازان اجتماعی- شناختی پیشنهاد می‌کنند کسانی که مرتکب پرخاشگری و خشونت می‌شوند سطوح بالایی از طرحواره‌های ناسازگار اولیه را دارا هستند (۳). طرحواره‌های ناسازگار اولیه[1]، الگوهای هیجانی و شناختی خودشکننده‌ای هستند که در طول دوران رشدی گسترش می‌یابند و در طول زندگی تکرار می‌شوند. طرحواره‌های ناسازگار اولیه شیوه‌های بادوام، پایدار و مقاوم در برابر تغییر نگریستن به خود و تعامل با جهان پیرامون هستند (۴). طرحواره‌های ناسازگار اولیه، ریشه در دوران کودکی و نوجوانی دارند و بعدها ناسازگارانه می‌شوند زیرا مانع از برآوردن نیازهای هیجانی در آن دوران شده‌اند (۵). طرحواره‌های ناسازگار اولیه آسیب‌پذیری خاصی را برای انواع آشفتگی‌های روان‌شناختی و آسیب‌شناسی شخصیت ایجاد می‌نماید (۶). طرحواره‌ها از خاطرات، هیجان‌ها، افکار و احساس‌های بدنی تشکیل شده اند که طی دوران کودکی یا نوجوانی پدید می‌آیند و در طول زندگی پیچیده‌تر می‌شوند. طرحواره‌ها در ابتدا حالت سازگارانه دارند و بازنمایی‌های نسبتاً دقیقی از محیط دوران کودکی به‌وجود می‌آورند، اما همچنان که کودک رشد می‌کند، حالت ناسازگارانه پیدا می‌کنند (۷).

در الگوی طرحواره‌ای، هجده طرحواره بر طبق پنج نیاز هیجانی ارضا نشده تقسیم می‌شوند که آن‌ها را «حوزه‌های طرحواره» نامیده‌اند که عبارتند از: ۱. بریدگی و طرد[2] (رهاشدگی/ بی‌ثباتی، بی‌اعتمادی/ بدرفتاری، محرومیت هیجانی، نقص/ شرم، انزوای اجتماعی/ بیگانگی)، ۲. خودگردانی و عملکرد مختل[3] (وابستگی/ بی‌کفایتی، آسیب‌پذیری نسبت به ضرر و بیماری، خود تحول‌نایافته/ گرفتار، شکست)، ۳. محدودیت‌های مختل[4] (استحقاق/ بزرگ‌منشی، خویشتن‌داری و خودانضباطی ناکافی)، ۴. دیگرجهت‌مندی[5] (اطاعت، ایثار، پذیرش‌جویی/ جلب توجه) و ۵. گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری[6] (منفی‌گرایی/ بدبینی، بازداری هیجانی، معیارهای سرسختانه/ عیب‌جویی، تنبیه) (۸). در پژوهش دوزویس و همکاران (۹) حوزه محدویت‌های مختل بیش‌ترین رابطه را با پرخاشگری داشت. همچنین، سبک‌های پرخاشگرانه طنز میانجی‌گر رابطه بین طرحواره‌های مختل و جنبه‌های مختلف پرخاشگری از جمله کلامی، جسمانی و خصومت بود.

پژوهش‌ها بر اهمیت شکل‌گیری سازوکارهای دفاعی[7] در تحول فرد، و نیز نقش اساسی والد در جریان شکل‌گیری این تحول، صحه می‌گذارد (۱۰). سازوکارهای دفاعی فرایندهای ناخوداگاه درون‌روانی هستند که در پاسخ به عوامل درونی یا بیرونی (موقعیت‌های میان‌فردی یا خطرات واقعی) تنش‌زا فعال می‌شوند، تا اضطراب حاصل از تعارض بین پایگاه‌های مختلف شخصیت را که ناراحتی روان‌شناختی ایجاد می‌کنند و خوداگاه فرد تاب تحمل آن‌ها را ندارد، از گذر تحریف واقعیت، تخفیف دهند (۱۱). عدم استفاده از مکانیسم‌های دفاعی، افراد را به سوی آشفتگی‌های هیجانی پیش برده و استفاده افراطی و بیش از

---

1. early maladaptive schemas
2. disconnection and rejection
3. impaired autonomy and performance
4. impaired limits
5. other/directedness
6. over-vigilance and inhibition
7. defense mechanism

حد، درک واقعیت را از افراد دور می‌کند و تأثیرات منفی بر رشد شخصیت می‌گذارد، مسئله مکانیسم‌های دفاعی در این افراد برای فرار از واقعیت باید مورد توجه قرار گیرد (۱۲). اندروز[1] ۱۹۹۳ سازوکارها را در سه سبک از یکدیگر متمایز کرده: ۱) رشدیافته[2]، ۲) روان‌رنجور[3] و ۳) رشدنایافته[4] (۱۱). جواهری و همکاران (۱۳) در پژوهشی نشان دادند که سازوکار دفاعی رشدیافته با تجربه و مهار خشم رابطه مثبت و با ابراز خشم و برخی خرده‌مقیاس‌های آن از جمله بروز کلامی و جسمانی خشم، خلق و خو و واکنش خشم‌گینامه رابطه منفی دارد و سازوکارهای دفاعی رشد نایافته و روان‌آزرده با تجربه و مهار خشم رابطه منفی و با ابراز خشم و زیر مجموعه‌های آن رابطه مثبت دارد.

از آنجایی که خانواده شبکه‌ای از ارتباط‌هاست که در آن والدین و کودکان در فرایندی دوسویه با هم در تعامل‌اند، لذا در این مجموعه، طرفین قادرند تأثیرهای بس شگرفی بر یکدیگر داشته باشند (۱۴). روان‌شناسان مدت‌هاست عنوان کرده‌اند که عملکرد والدین بر شکل‌گیری افکار، رفتار و هیجان‌های کودکان تأثیر دارد و باید ریشه بسیاری از اختلال‌های روانی را در پرورش اولیه خانواده جستجو کرد (۱۵). طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سازوکارهای دفاعی هر دو محصول تجارب رشدی افراد هستند که از تعامل آن‌ها با محیط به وجود می‌آیند. از سویی، خشونت و پرخاشگری در نوجوانان و جوانان بزرگسال و به طور عمده خشونت جسمانی از مشکلات جدی سلامت روان است که تأثیرات منفی بسیاری بر قربانی و جامعه دارد (۱, ۱۶) که بر اهمیت و ضرورت پژوهش حاضر می‌افزاید. از این‌رو، هدف پژوهش حاضر پاسخ‌گویی به سوال زیر بود:

- آیا طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سازوکارهای دفاعی پیش‌بینی‌کننده ابراز خشم هستند؟

روش پژوهش:

روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری شامل تمام دانش‌جویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرقدس در نیمسال اول ۹۶-۱۳۹۵ به تعداد ۳۳۰ هزار نفر بود که از میان آن‌ها به روش نمونه‌برداری تعداد ۳۰۰ به پیشنهاد آستین و استیربرگ (۱۷) و با در نظر گرفتن احتمال ریزش نمونه انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل زندگی مشترک از زمان تولد با حداقل یکی از والدین و ملاک‌های خروج از پژوهش شامل مصرف دارو برای بیماری‌های جسمانی و روان‌شناختی، دریافت درمان‌های روان‌شناسی و روان‌پزشکی در طول عمر و معلولیت جسمانی و بیماری‌های مزمن دیگر بود. ابزارهای پژوهش عبارت بودند از:

پرسشنامه سازوکارهای دفاعی[5]. پرسشنامه سازوکارهای دفاعی-۴۰ اندروز و همکاران (۱۸) شامل ۴۰ عبارت است که ۲۰ سازوکار دفاعی را در سه سطح پخته، روان‌رنجور و ناپخته را در یک طیف ۹ درجه‌ای لیکرت از کاملاً مخالفم= ۱ تا کاملاً موافقم= ۹ مورد ارزیابی قرار می‌دهد. در ایران حیدری‌نسب و همکاران (۱۹) برای این ابزار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱ و ۰/۸۷ و همبستگی این ابزار را با ویژگی‌های شخصیتی براساس پرسشنامه تجدیدنظر شده شخصیت نئو[6] به‌عنوان شاخصی از روایی این ابزار رضایت‌بخش گزارش کردند.

سیاهه ابراز خشم صفت- حالت-۲[7]. برای ارزیابی خشم حالت و خشم صفت از سیاهه ابراز خشم صفت- حالت-۲ اِسپیلبرگر (۲۰) استفاده گردید. این ابزار خود گزارش‌دهی شامل ۵۷ سوال است که ۶ مقیاس حالت خشم، صفت خشم، بیان خشم به طرف بیرون، بیان خشم به طرف درون، کنترل خشم به طرف بیرون و کنترل خشم به طرف درون و یک شاخص بیان خشم (نمره فرد بر اساس پاسخ وی به عبارات بیان خشم به طرف بیرون، بیان خشم به طرف درون، کنترل خشم به طرف بیرون و کنترل خشم به طرف درون) را در یک طیف لیکرت از ۴ درجه‌ای مورد ارزیابی قرار می‌دهد (۲۰). در پژوهش

---

1. Andrews
2. mature
3. neurotic
4. immature
5. defense style questionnaire
6. Neo Personality Inventory–Revised
7. state trait anger inventory-2

خدایاری‌فرد و همکاران (۲۱) نتایج تحلیل‌ها حاکی از پایائی مطلوب سیاهه خشم و زیر مقیاس‌های آن در هر دو جنس است؛ در این پژوهش برای همه خرده‌مقیاس‌ها ۰/۶۰ تا ۰/۹۳ و ضریب بازآزمایی ۰/۷۲ تا ۰/۹۳ بود (به استثنای ابراز درونی خشم که در هر دو جنس ضریب آلفای کرونباخ برای هر دو جنس پسر و دختر پایائی به نسبت کمی دارد؛ ضریب آلفای ۰/۶۰ و ضریب بازآزمایی ۰/۵۸). همچنین نتایج این پژوهش نشان داد این ابزار دارای روائی محتوا، همزمان، همگرا، واگرا، افتراقی و سازه مناسب است.

نسخه کوتاه پرسشنامه طرحواره یانگ[1]. نسخه کوتاه پرسشنامه طرحواره یانگ ۱۹۹۸ شامل ۷۵ عبارت و ۵ حوزه طرحواره‌ای بریدگی و طرد شماره سوال‌های ۱ تا ۲۵؛ خودگردانی و عملکرد مختل شماره سوال‌های ۲۶ تا ۴۵؛ دیگرجهت-مندی شماره سوال‌های ۴۶ تا ۵۵؛ گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری شماره سوال‌های ۵۶ تا ۶۵؛ محدودیت‌های مختل شماره سوال‌های ۶۶ تا ۷۵ را در یک طیف لیکرت ۶ درجه‌ای از کاملاً درست درباره من=۶ تا کاملاً غلط درباره من=۱ مورد ارزیابی قرار می‌دهد (۸). در پژوهش صدوقی و همکاران (۲۲) یافته‌ها، مقیاس‌های قابل تفسیری را برای همه پانزده خرده‌مقیاس طرحواره مطرح شده توسط یانگ به‌بارآوردند. صدوقی و همکاران (۲۲) ضریب آلفای کرونباخ را برای این ابزار ۰/۹۴ گزارش کردند.

روش اجرا. پس از انتخاب آزمودنی‌ها براساس ملاک‌های ورود به پژوهش و ملاک‌های خروج از پژوهش و ارائه توضیحات یکسانی به آن‌ها درباره اهداف پژوهش و چگونگی تکمیل پرسش‌نامه‌ها و اعلام رضایت شرکت‌کننده‌ها، شرکت‌کننده‌ها به صورت فردی و در محوطه پرسش‌نامه‌ها را تکمیل کردند. در این پژوهش ملاحظات اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد.

یافته‌ها:

۱۳۲ نفر از شرکت‌کننده‌ها (۴۴ درصد) مرد و ۱۶۸ نفر از شرکت کننده‌ها (۵۶ درصد) زن بودند. ۴۱ نفر از شرکت‌کننده‌ها (۱۳/۷ درصد) در مقطع کاردانی، ۲۲۹ نفر از شرکت‌کننده‌ها (۷۶/۳ درصد) در مقطع کارشناسی و ۳۰ نفر از شرکت‌کننده‌ها (۱۰ درصد) در مقطع کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل بودند. میانگین و انحراف معیار سن شرکت‌کننده‌ها به ترتیب ۲۳/۷۳ و ۵/۹۵ و میانگین و انحراف معیار معدل آن‌ها ۱۵/۹۰ و ۱/۸۰ بود.

جدول ۱. کشیدگی، چولگی، ضریب تحمل و تورم واریانس متغیرهای پژوهش

Table 1. Kurtosis, skewness, coefficient of tolerance and inflation of variance of research variables

متغیر	چولگی	کشیدگی	ضریب تحمل	تورم واریانس
بریدگی/طرد	۰/۵۳۱	-۰/۱۹۹	۰/۴۸۴	**۲/۰۶۸**
خودگردانی/ عملکرد مختل	۰/۶۳۲	-۰/۲۷۹	۰/۵۲۷	**۱/۸۹۷**
خودگردانی/ دیگرجهت-مندی	۰/۱۴۲	-۰/۲۰۵	۰/۵۲۴	**۱/۹۱۰**
گوش به زنگی/بازداری	۰/۰۵۴	۰/۵۷۸	۰/۶۴۴	**۱/۵۵۳**
محدودیت های مختل	-۰/۰۶۶	-۰/۲۷۵	۰/۶۱۲	**۱/۶۴۳**
رشدنایافته	-۰/۱۰۰	۰/۲۷۶	۰/۶۳۸	**۱/۵۶۷**
رشدیافته	-۰/۱۰۲	۰/۱۴۱	۰/۷۱۵	**۱/۴۰۰**
روان‌آزرده	-۰/۳۴۴	۰/۲۶۷	۰/۶۷۶	**۱/۴۷۹**
ابراز خشم	۰/۲۸۳	۰/۳۲۲	متغیر ملاک	**متغیر ملاک**

[1]. Young Schema Questionnaire-short form

کنترل خشم	**-۰/۱۹۹**	**-۰/۵۲۶**	**متغیر ملاک**	**متغیر ملاک**	

جدول ۱ نشان می‌دهد که شاخص‌های مربوط به چولگی و کشیدگی هیچ کدام از عامل‌ها از مرز ۲ ± عبور نکرده است. بنابراین می‌توان گفت که توزیع داده‌ها برای هر یک از متغیرهای پژوهش طبیعی است. همچنین نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد که مسئله هم‌خطی بودن نیز در متغیرهای پژوهش رخ نداده است. ضریب تحمل ۰/۱ یا کم‌تر نشان‌دهنده هم‌خطی بودن است. عامل تورم واریانس یکی دیگر از روش‌های تشخیص هم‌خطی بودن است که اگر ارزش عامل تورم واریانس بالاتر از ۱۰ باشد نشان‌دهنده هم‌خطی بودن است (۲۳). به منظور آزمون استقلال خطاها در بین متغیرهای پیش‌بین، ارزش شاخص دوربین واتسون مورد بررسی قرار گرفت، ارزش شاخص مذکور ۱/۹۹۰ بود. فایلد (۲۴) اعتقاد دارد که ارزش شاخص دوربین واتسون بالاتر از ۲ نشان‌دهنده عدم استقلال خطاهاست. براین اساس با توجه به ارزش شاخص دوربین واتسون محاسبه شده، می‌توان گفت مفروضه استقلال خطاها نیز در بین داده‌های پژوهش برقرار است.

جدول ۲. رگرسیون چندمتغیری سلسله مراتبی در پیش‌بینی ابراز خشم براساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سازوکارهای دفاعی

Table 2. Hierarchical multivariate regression in prediction of anger based on early maladaptive schema and defensive mechanisms

متغیرها	B	SE	B	R^2	$adjR^2$
بریدگی/طرد	۰/۰۸۰	۰/۰۲۷	۰/۲۲۷ **		
خودگردانی / عملکرد مختل	-۰/۰۱۳	۰/۰۳۴	-۰/۰۲۸		
خودگردانی / دیگر جهت‌مندی	-۰/۰۵۲	۰/۰۵۹	-۰/۰۶۵		
گوش به زنگی/بازداری	-۰/۰۵۶	۰/۰۴۹	-۰/۰۷۶		
محدودیت‌های مختل	۰/۱۵۹	۰/۰۵۲	۰/۲۱۱ **		
F(۵/۲۹۰=۹/۶۷۱، P<۰/۰۰۱				۰/۱۴۳	**۰/۱۲۸**
مرحله دوم (**سازوکارهای دفاعی**)					
سازوکارهای دفاعی- رشد نایافته	۰/۰۵۸	۰/۰۱۸	۰/۲۱۳ **		
سازوکارهای دفاعی- رشد یافته	۰/۰۳۲	۰/۰۴۳	۰/۰۴۵		
سازوکارهای دفاعی- روان آزرده	۰/۰۷۲	۰/۰۴۵	۰/۱۰۱		
F(۹ ،۲۸۶) =۸/۱۰۰، P<۰/۰۰۱				۰/۲۰۳	**۰/۱۷۸**
ΔF=۵/۴۰۳، P<۰/۰۰۱			**ΔR^2= ۰/۰۶۰**		
***P <۰/۰۵ ،**P <۰/۰۱**					

جدول ۲ نشان می‌دهد، مؤلفه‌های بریدگی/ طرد (P=۰/۰۰۱) و محدودیت‌های مختل (P=۰/۰۰۱) به صورت مثبت و در سطح معناداری ۰/۰۱ ابراز خشم را پیش‌بینی می‌کند. سازوکارهای دفاعی رشدنایافته (P=۰/۰۰۱) به صورت مثبت و در سطح معناداری ۰/۰۱ ابراز خشم را پیش‌بینی می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری:

در پژوهش حاضر بررسی ضرایب رگرسیون نشان داد که مؤلفه‌های بریدگی/ طرد (۰/۲۲۷=β، ۰۰۱/۰=P) و محدودیت‌های مختل (۰/۲۱۱=β، ۰۰۱/۰=P) ابراز خشم را پیش‌بینی می‌کند. بررسی ضرایب رگرسیون نیز نشان داد که سازوکارهای دفاعی رشدنایافته (۰/۲۱۳=β، ۰۰۱/۰=P) ابراز خشم را پیش‌بینی می‌کند. تنها مؤلفه بریدگی/ طرد طرحواره‌های ناسازگار اولیه

(P=β، ۰۴۷/۰=-۰/۱۶۴) کنترل خشم را پیش‌بینی می‌کند. سازوکارهای دفاعی رشدنایافته (P=β، ۰۰۲/۰=-۰/۱۸۰) به صورت منفی و سازوکارهای دفاعی رشدیافته (P=β، ۰۰۲/۰=۰/۳۷۵) کنترل خشم را پیش‌بینی می‌کند.

نخستین کسانی که کودک از آن‌ها الگو می‌گیرد و بسیاری از روحیات و غرایز او در اثر تماس با آن‌ها به وجود می‌آید، والدین هستند. آن‌ها از آن جهت که بسیاری از ویژگی‌ها و صفات را از خود و اجدادشان به کودکان منتقل می‌کنند، عامل وراثت‌اند و از آن جهت که در تماس همیشگی با فرزند خویش هستند و اعمال و رفتار او را زیر نظر دارند و او نیز آن‌ها را الگوی خویش قرار می‌دهد، یک عامل محیطی برای تربیت به حساب می‌آیند (۱۴). مفهوم طرحواره در قالب سطوح شناخت، عمیق‌ترین سطح محسوب می‌شود. در واقع طرحواره‌ها حاصل گفتگوی والدین با کودک هستند که به تدریج در ذهن او جای گرفته‌اند و به‌گونه‌ای نظام‌مند، اما ناکارآمد، زندگی وی را زیر سیطره خود گرفته‌اند (۲۵). زمانی که این طرحواره‌ها فعال می‌شوند، می‌توانند بر ادراک، واقعیت و پردازش شناختی فرد اثر بگذارند (۲۶). طرحواره‌ها موجب سوگیری در تفسیرهای فرد از رویدادها شده و این سوگیری‌ها خود را به صورت نگرش‌های تحریف شده، گمانه‌های نادرست، اهداف و چشمداشت‌های غیر واقع‌بینانه نشان می‌دهند (۲۷).

مراقبت پایین از فرزندان در خانواده‌هایی رخ می‌دهد که سرد، طردکننده، منزوی، تکانشی، غیرقابل پیش‌بینی، بدرفتار و رهاکننده هستند، در این خانواده‌ها نیازهای شخص برای مراقبت، امنیت، ثبات، محبت، همدلی، بیان احساسات، پذیرش و احترام در دوره کودکی، توسط والدین ارضا نمی‌شود بنابراین این کودکان در بزرگسالی از برقراری رابطه بین‌فردی نزدیک اجتناب می‌کنند و انتظار ندارند تمایل آن‌ها برای برقراری رابطه هیجانی با دیگران به طور کافی ارضا شود (۲۸). طرحواره‌های حوزه محدودیت‌های مختل به طور معمول در خانواده هایی به وجود می آید که به جای انضباط، مواجهه مناسب، مسئولیت‌پذیری، همکاری متقابل و هدف گزینی، وجه مشخصه آن‌ها سهل انگاری و سردرگمی است (۲۲). خانواده‌ای که حوزه محدودیت‌های مختل در آن پرورش می‌یابد القاکننده حس برتری در کودک هستند (۲۹).

سازوکارهای دفاعی به عنوان سازوکارهای روان‌شناختی به فرد در مدیریت عواطف منفی و ناتوان‌کننده کمک می‌کنند (۳۰). افرادی که از سازوکارهای دفاعی رشدیافته استفاده می‌کنند، می‌توانند احساس‌های خود را از جمله خشم را تجربه کنند و به همین خاطر، خشم خود را بهتر می‌توانند مهار کنند اما افرادی که از سازوکارهای دفاعی رشدنایافته و روان‌آزرده استفاده می‌کنند، از تجربه احساس‌های خویش اجتناب می‌کنند که به معنای از بین رفتن آن احساس نیست بلکه این احساس نادیده گرفته شده، به شکل رفتارهایی برون ریزی می‌شود که گاهی خارج از کنترل آن‌ها است (۱۳).

در یک جمع‌بندی، در فرایند تحول، والدگری به عنوان تسهیل کننده فرایند، منجر به ایجاد بازنمایی درستی از واقعیت در ساختار روانی فرزند شده، و او را به سمت سطوح مناسبی از روابط بین فردی و دفاع‌های پخته‌تر سوق می‌دهد (۱۰). از این‌رو، پیشنهاد می‌شود به والدین شیوه‌های والدگری مثبت به ویژه در سنین کودکی فرزندان‌شان برای جلوگیری از پرورش طرح‌واره‌های ناسازگار و دفاع‌های رشدنایافته آموزش داده شود. هر پژوهشی در بطن خود محدودیت‌هایی دارد. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به شیوه نمونه‌برداری غیرتصادفی به دلیل عدم همکاری مسئولین اشاره کرد که تعمیم یافته‌ها را محدود می‌سازد.

منابع:

1. Duke NN, Borowsky IW. Youth Violence Prevention and Safety: Opportunities for Health Care Providers. Pediatric clinics of North America. 2015;62(5):1137-58.
2. Ojanen TT, Boonmongkon P, Samakkeekarom R, Samoh N, Cholratana M, Payakkakom A, et al. Investigating online harassment and offline violence among young people in Thailand: methodological approaches, lessons learned. Culture, health & sexuality. 2014;16(9):1097-112.
3. Ehsani Nasab S, Negahdari Kordbacheh H. The mediator role of the five-factor personality model in the relationship between early maladaptive schemas and marital violence. Quartery of Family and Health. 2018;8(2):1-14.
4. Shorey RC, Anderson S, Stuart GL. Early maladaptive schemas of substance abusers and their intimate partners. Journal of psychoactive drugs. 2013;45(3):266-75.

5. Guner O. Psychometric Properties and Normative values of Early Maladaptive Schema Questionnaires Set for Children and Adolescents (SQS). Clinical psychology & psychotherapy. 2017;24(2):534-54.
6. Shorey RC, Stuart GL, Anderson S. Differences in early maladaptive schemas between a sample of young adult female substance abusers and a non-clinical comparison group. Clinical psychology & psychotherapy. 2014;21(1):21-8.
7. Sohrabi F. The third wave of psychotherapy: Origins, Present status and Perspectives, with special emphasis on Schema therapy. Clinical Psychology Studies. 2015;5(18):1-14.
8. Young JE, Klosko JS, Weishaar ME. Schema therapy: A practitioner's guide. 1st ed: Guilford Press; 2006.
9. Dozois DJA, Martin RA, Faulkner B. Early maladaptive schemas, styles of humor and aggression. Humor. 2013;26(1):97-116.
10. Rahmatian F. The Relationship between Perception of Fathering with Object Relations and Defense Mechanisms. Journal of Police Medicine. 2016;5(1):17-30.
11. Heidarinasab L, Khorianian M, Tayyebi Z. Effectiveness of Intensive Short-Term Dynamic Psychotherapy in Reducing Symptoms and changing Defense Styles in Patients with Depression. Clinical Psychology Studies. 2014;4(14):143-68.
12. Mohammadpanah A, Yaghoobi H, Yusefi R. Personality traits and defense mechanisms in patients seeking for cosmetic surgery. Dermatology and Cosmetic. 2012;3(2):72-82.
13. Javaheri A, Ghanbari S, Zarandi AR. Relationship between defense mechanisms with experience and express of anger in female university students. Journal of Applied Psychology. 2011;5(18):97-110.
14. Danesh E, Nikomanesh N, Saliminia N, Sabeghi L, Shamshiri M. Relationship between mothers' personality traits with perfectionism in their adolescent daughters. Journal of Applied Psychology. 2015;8(32):63-78.
15. Nazari F, Kakavand AR, Mashhadi Farahani M. Relationship between early maladaptive schemas of mothers with parenting styles and externalizing symptoms in children. Quarterly of Applied Psychology 2015;9(34):115-35.
16. Riese A, Mello MJ, Baird J, Steele DW, Ranney ML. Prompting discussions of youth violence using electronic previsit questionnaires in primary care: a cluster randomized trial. Academic pediatrics. 2015;15(3):345-52.
17. Austin PC, Steyerberg EW. The number of subjects per variable required in linear regression analyses. Journal of clinical epidemiology. 2015;68(6):627-36.
18. Andrews G, Singh M, Bond M. The Defense Style Questionnaire. The Journal of nervous and mental disease. 1993;181(4):246-56.
19. Heidari Nasab L, Mansouri M, Azadfallah P, Shaieeri MR. Validity and Reliability Of Defens Style Questionaire (DSQ-40) in Iranian Samples. Clinical Psychology & Personality. 2007;1(22):11-27.
20. Spielberger C. STAXI-2 State-Trait Anger Expression Inventory-2: Professional manual. Lutz, University of South Florida: Psychological Assessment Resources; 1999.
21. Khodayari-Fard M, Lavasani M, Akbari_Zardkhane Se, Liaghat S. Psychomertic Properties Spielberger's State-Trait Anger Expression Inventory-2 Among of Iranian Students. Archives of Rehabilitation. 2010;11(1):47-56.
22. Sadooghi Z, Aguilar-Vafaie ME, Rasoulzadeh Tabatabaie K, Esfehanian N. Factor Analysis of the Young Schema Questionnaire-Short Form in a Nonclinical Iranian Sample. Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology. 2008;14(2):214-9.
23. Meyers LS, Gamst G, Guarino AJ. Applied multivariate research, design and interpretation. London: Sage publication; 2006.
24. Field A. Discovering Statistics using SPSS 2nd ed. London: Sage publication; 2006.
25. Honardoost N. A report of several books on scheme Therapy. Clinical Psychology Studies. 2015;5(18):167-80.
26. Cormier A, Jourda B, Laros C, Walburg V, Callahan S. [Influence between early maladaptive schemas and depression]. L'Encephale. 2011;37(4):293-8.

27. Nasir Herand M, Seyed Mirzaee SZ. Prediction of borderline personality symptoms based early maladaptive schemas, depression and anger rumination. Quartery of Family and Health, . 2016;6(2&3):50-62.
28. Qannadi F, Abdollahi MH. The Relationship between Perceptions of Parental Behavior and Early Maladaptive Schemas . Clinical Psychology Studies. 2014;4(16):129-51.
29. Salavati M, Yeke Yazdandoost R, Kavyani H. Schema therapy: Clinician guide for clinical psychologist. 1st ed. Tehran: Danjeh; 2010.
30. Besharat MA, Mohammadi Hoseini Nezhad E, Gholamali Lavasani M. The mediating role of cognitive emotion regulation strategies on the relationship between alexithymia, anger and anger rumination with ego defense styles. Contemporary Psychology. 2015;9(2):48-29.